

אבל בקידוש החודש, הכל מודים שהראוי להעיד נעשה דיין^א.

דף כ"ו

הראוי להעיד בדיני נפשות ובא להעשות דיין

לדעת רבי טרפון – בכל דיני התורה, רק המעיד ממש אינו נעשה דיין באותו דין, אבל זה שראה את המעשה בלבד, ואינו בא להעיד על כך, **כשר** לדון את הדין, ולכן כשראו סנהדרין, אחד שהרג את הנפש, מקצתם נעשים עדים, ומקצתם דיינים, ודנים על פי עדות המעידים^ב.

ולדעת רבי עקיבא – בדיני נפשות אין הדבר כן, וכל שראה את המעשה, וראוי להעיד עליו, אף על פי שאינו מעיד, ואין דנים על פי ראייתו, **פסול** הוא לדון, והטעם לכך **כי בדיני נפשות נאמר 'וְשִׁפְטוּ הָעֵדָה בֵּין הַמַּכָּה וּבֵין גֹּאֵל הַדָּם עַל הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה. וְהִצִּילוּ הָעֵדָה אֶת הַרָצָח מִיַּד גֹּאֵל הַדָּם וְהִשִּׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מְקֻלְטוֹ אֲשֶׁר נָס שָׁמָּה וְיָשֵׁב בָּהּ עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מִשַּׁח אֹתוֹ בְּשִׁמּוֹן הַקֹּדֶשׁ''** (במדבר ל"ה כ"ד) ללמד שעל הדיינים להשתדל בהצלתו, על ידי חיפוש זכויות, וכל שראה את המעשה בעצמו, לא יוכל לחפש לו זכויות, ולכן פסול לדון^ג.

במה תוקעים בראש השנה

מצווה לתקוע בראש השנה, שנאמר בו, "וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מִלְאכְתָּ עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם" (במדבר כ"ט א'), ובשלהי המסכת יתבאר בעזה"י, שלמדו בגזרה שווה, שיש לתקוע בראש השנה (בכל שנה) במה שתוקעים ביום הכפורים של יובל, שנאמר בו, "וְהִעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ בְּיוֹם

^א ודווקא הראוי להעיד נעשה דיין, אבל המעיד עצמו, אינו נעשה דיין, דאם לא כן, למה לי יושיבו מחבריהם, יעידו שנים בפני יחיד, ואחר כך ישבו הם עמו, ויקדשו. [ע"י רש"י].

^ב אבל בלא עדות כלל, אינם דנים על פי ראייתם, כי בדיני נפשות צריכים עדות, שנאמר, "על פי שנים עדים יומת המת". [רש"י].

^ג תימה **דברק אלו הן הגולין, נפקא ליה מקרא אחרינא**, דאמר, מנין לסנהדרין שראו באחד שהרג את הנפש, שאין הורגין אותו עד שיעמוד בבי"ד, תלמוד לומר "עד עמדו לפני העדה למשפט". ויש לומר **דעיקר דרשה מהתם, וקרא דהכא איצטריך, דלא יליף מהתם לשאר דינין**, להצריך בי"ד אחר, דשאני התם דאמר רחמנא והצילו העדה. ומיהו הוא הדין לענין מכה חברו ... [] **ובעד נעשה דיין יש דינים חלוקים** כמו שפירשנו בפרק שני דכתובות. (א) **בעדות החדש דאורייתא עד הרואה הוא דנעשה דיין**. (ב) **ובקיום שטרות דרבנן, אפילו עד המעיד נעשה דיין**. (ג) **ובדיני נפשות, אפילו עד הרואה אין נעשה דיין**. [תוס'].